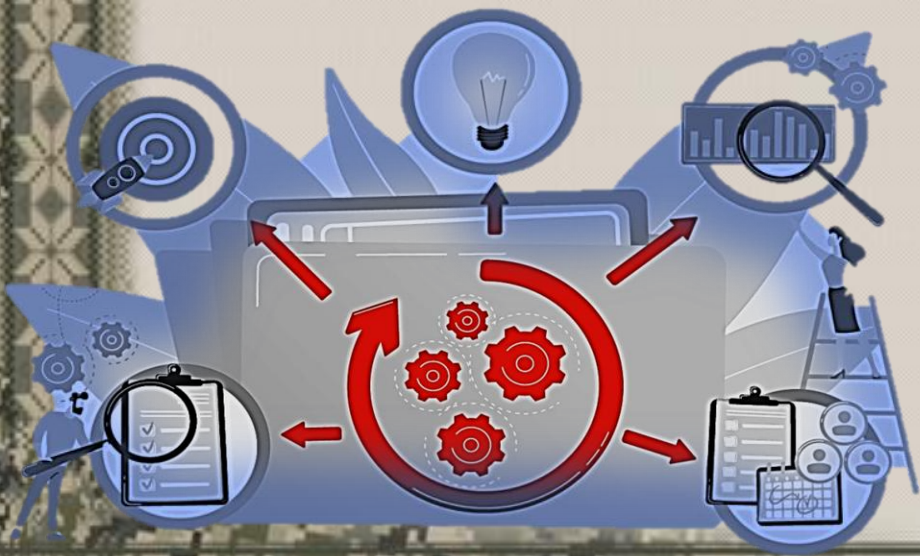

УПРАВЛІНСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІБЛІОТЕКИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

Всеукраїнська науково-практична конференція «Університетська бібліотека:
сучасний формат освітньо-наукової діяльності в період глобальних викликів»,
присвяченій 105-річчю заснування Наукової бібліотеки НУК імені адмірала Макарова,
20 листопада 2025 року

Наталія Ніколаєнко
канд. наук із соц. комунікацій, доцентка,
директорка Наукової бібліотеки
Державний біотехнологічний університет

Об'єднання університетів: перетворення викликів на можливості

У межах державної політики з модернізації мережі закладів вищої освіти:

- Український державний університет науки і технологій поєднує колективи декількох закладів вищої освіти м. Дніпро - Національної металургійної академії України, Національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, Придніпровської державної академії будівництва та архітектури», Українського державного хіміко-технологічного університету, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту
- Подільський державний університет» об'єднується з Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини приєднався до Уманського національного університету
- Донбаську національну академію будівництва і архітектури реорганізовано шляхом приєднання її до Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
- Львівський національний університет природокористування приєднано до Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
- Державний університет Інфраструктури технологій приєднався до Національного транспортного університету
- Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського приєднують до Криворізького національного університету.
- Українську академію друкарства (УАД) приєднують до Національного університету «Львівська політехніка».

У Харкові:

- Харківський національний університет будівництва та архітектури приєднали до Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова
- Харківська медична академія післядипломної освіти (ХМАПО) була реорганізована шляхом приєднання до Харківського національного медичного університету
- Українську інженерно-педагогічну академію приєднано до ХНУ імені В. Н. Каразіна
- Іде процес приєднання Харківської державної академії культури до Харківського національного університету мистецтв ім. Котляревського
- 2021р. ДБТУ - Шляхом реорганізації об'єднано 4 с/г виші Харкова :

Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва

Харківської державної зооветеринарної академії

Харківського державного університету харчування та торгівлі

Наукова бібліотека ДБТУ

<https://library.btu.kharkov.ua/>

Створена наприкінці 2021 року
у результаті об'єднання 4-х університетських бібліотек

- Наукової бібліотеки ХНТУСГ ім. Петра Василенка,
- Фундаментальної бібліотеки ХНАУ імені В. В. Докучаєва,
- Інформаційно-бібліотечного центру ХДЗВА
- Наукової бібліотеки ХДУХТ

Виклики, що загартували

Виміри стійкості, що тримають бібліотеку

Ковід (Пандемія)

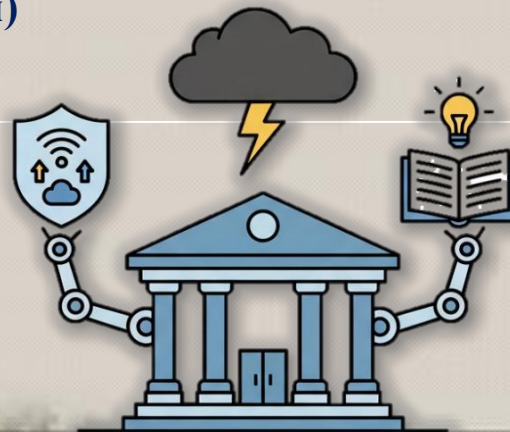
Швидка адаптивність та цифрова гнучкість: Миттєвий перехід до онлайн-формату, швидке освоєння дистанційної роботи та цифрових сервісів.

Реорганізація (Об'єднання)

Професійна злагодженість та навчання: Своєчасне створення робочих груп, уніфікація робочих процесів та освоєння (АІБС) у стислі терміни.

Війна (Вторгнення)

Людська відповідальність та мужність колективу: непохитна відданість справі, героїчні дії співробітників із порятунку фондів та майна в умовах обстрілів, а також моральна стійкість.

Кроки до подолання викликів або чіткий план дій

- Повноцінна інтеграція нової структури бібліотеки в систему університету
- Ефективне управління та використання кадрового потенціалу
- Оптимізація всіх наявних ресурсів інформаційної підтримки науки, освіти, виховної діяльності
- Адаптація процесів до роботи в умовах війни – режим онлайн
- Покращення взаємодії та якості обслуговування користувачів
- Нарощення людського капіталу

Від очевидного до неминучого: рішення кризового періоду

У бібліотечній практиці, як і в будь-якому управлінні, є рішення які сприймаються колективом позитивно, бо дають відчуття розвитку, підтримки, спільноті, а є важкі, непопулярні, але необхідні для виживання та досягнення довгострокових цілей

Непопулярні управлінські рішення можуть викликати спротив, але є стратегічно правильними :

- Оптимізація штату (скорочення та перерозподіл посад, зміна функцій)
- Реорганізація структурних підрозділів (об'єднання відділів, вибір керівників)
- Підвищення вимог до результатів праці (запровадження єдиних форм, методів роботи, уніфікація процесів)
- Цифровий перехід (робота у віддаленому режимі, знання техніки, ПЗ, володіння інформаційними компетентностями)
- Контроль дисципліни (щотижнева звітність, суворі дедлайни, регламенти, відповідність інструкціям)
- Зміна звичних підходів (орієнтація на нові ролі бібліотекарів)

Популярні управлінські рішення підвищують мотивацію, довіру, командний дух:

- Прозорість діяльності бібліотеки
- Відкрите спілкування (залучення працівників до обговорення стратегічних рішень онлайн Науково-методичні наради)
- Підтримка професійного розвитку (навчання, тренінги, участь у конференціях, стажування).
- Визнання досягнень (подяки, стимулювання до участі у конкурсах всеукраїнських, регіональних конкурсах Бібліотекар року ...)
- Корпоративна культура (створення робочих груп, для виконання першочергових завдань.)
- Гнучкі умови праці (дистанційна робота, змішаний формат, вільний графік за певних умов).

Ефективне управління та використання кадрового потенціалу

- Проведено внутрішній аудит персоналу, з метою ефективного перерозподілу завдань. Кожен працівник був оцінений за професійними компетенціями, навичками та вміннями (через аналіз резюме);
- Обрано АІБС та єдині вимоги до стандартів роботи;
- Проведено стрімке навчання через створення «робочих груп для навчання-стажування»;
- Організовано команди для виконання робіт з об'єднання ресурсів репозитаріїв чотирьох бібліотек, редагування сконвертованих БД ЕК, наповнення нового сайту, як єдиної точки доступу до ресурсної бази бібліотеки в умовах навчання онлайн;
- Активізовано роботу по залученню віртуального користувача в соціальних мережах Facebook, Instagram, Telegram та на YouTube каналі

Використання цифрових технологій для планування електронної комунікації

- Розширення уявлень про можливості використання дистанційних форм роботи: консультації телефоном, листування е-поштою, спілкування у меседжері, на платформі Google Meet;
- Створення робочих груп за напрямком роботи у Viber, (НБ ДБТУ, Завідувачі відділів, робота з АІБС, окремі групи відділів);
- Організація робочих meet-зустрічей для обговорення поставлених завдань;
- Освоєння хмарних технологій тощо;
- Робота в режимі онлайн потребувала також урахування стану технічних і технологічних засобів, а саме розміщення серверів у безпечних місцях, забезпечення їх безперебійної роботи
- Налаштування віддаленого робочого місця для роботи з АІБС

Адаптація процесів до роботи в умовах війни – режим онлайн

- В умовах дистанційної роботи, об'єднання та постійних викликів була потрібна система, яка б гарантувала виконання роботи у строк і прозорий контроль якості за всіма напрямками діяльності (комплектування , обробка фондів, наповнення та редагування БД, обслуговування користувачів тощо);
- Запроваджено систему щотижневої звітності (через спільні Google-форми) за всіма ключовими напрямками діяльності відділів.
- Кожен співробітник заповнював форму, що забезпечувало сувору відповідність дедлайнам.
- Співробітники бачили результати роботи колег у реальному часі. Це створювало атмосферу самодисципліни, здорової конкуренції і взаємного контролю результатів, що підвищило загальну ефективність роботи колективу.
- Щотижневий аналіз звітної документації відділів під час роботи онлайн розкриває наскільки персонал задіяний в подолання кризової ситуації, надає оцінку ходу робіт і їх результатів, спрямовує до прийняття управлінських рішень.

Комунікація – запорука довіри та згуртованості

Об'єднуючою силою колективу та інструментом подолання стресу для всіх співробітників бібліотеки стало спільне обговорення цілей, напрямків роботи, першочергових завдань із застосуванням онлайн-платформ, які забезпечили прозорість, ініціативність і оперативність в ухваленні управлінських рішень. Крім того, вони сприяють підвищенню якості комунікації між співробітниками.

Саме комунікація стала особливо важливою для бібліотеки, яка безпосередньо впливала на результативність дій співробітників та на їх безпеку. З перших днів війни було створено ефективну та надійну систему онлайн комунікації і координації, що дозволила керівникам краще долати виклики, пов'язані з невизначеністю та підвищеним рівнем відповідальності.

Замість «спускання» директиви зверху вниз, команда разом працює над викликами сьогодення.

А це означає, що команда є більш вмотивованою, залученою та орієнтованою на результат.

Результатом співнодії бібліотеки в умовах кризи є :

Створення сайту НБ (2022р.)
<https://library.btu.kharkov.ua/>

У 2024 р. відвідуваність сайту – 87952;

кількість віддалених користувачів – 4973;

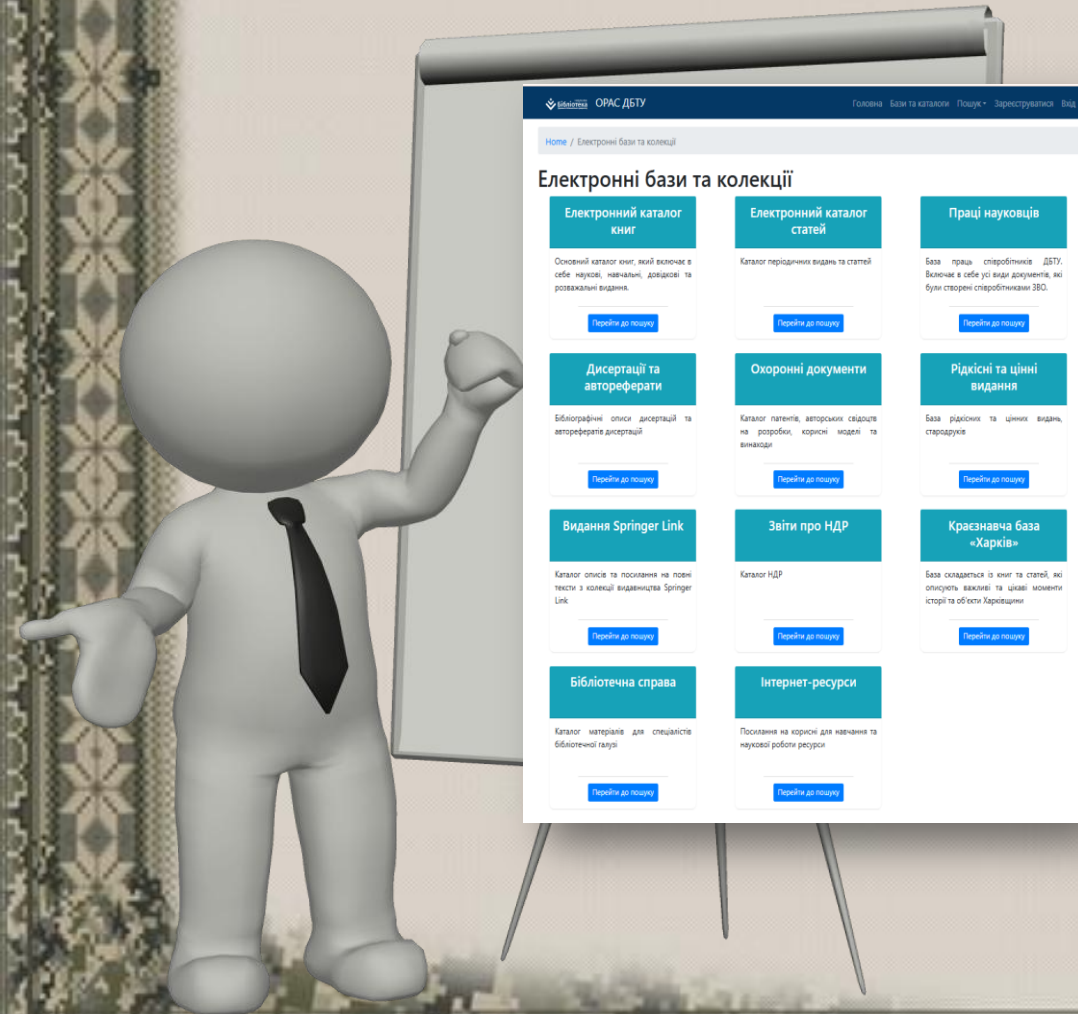
завантажено повних текстів з ресурсу – 1135;

Результатом спільноти бібліотеки в умовах кризи є :

Надання у доступ електронного каталогу через модуль OPAC (Online public access catalog)
<http://opac.btu.kharkiv.ua/>

(кількість звернень у 2024р. до ресурсів бібліотеки через OPAC— 868430, завантажень повних текстів – 32415);

Результатом спільнодії бібліотеки в умовах кризи є :

створення механізму онлайн-реєстрації для користувачів з доступом до електронного кабінету, що надає можливість скористатись усіма сервісами електронного каталогу та електронної бібліотеки через авторизований вхід;

The screenshot shows a web form titled "ОРАС ДБТУ" (OPAS DBTU) with a navigation bar containing "Головна", "Бази та каталоги", "Пошук", and "Зареєструватися". The form is titled "Реєстраційна форма" (Registration form) and includes the instruction "Будь ласка, заповніть усі обов'язкові поля у формі:" (Please fill in all mandatory fields in the form:). The form is divided into sections for different user types:

Дані для реєстрації та авторизації: (Data for registration and authorization):

- E-mail:
- Пароль:

Відомості про читача: (Reader information):

- Прізвище:
- Ім'я:
- Побатькові:
- Дата народження:
- Категорія:
- Телефон:

Для студентів: (For students):

- Факультет:
- Спеціальність:
- Група:

Для інших читачів: (For other readers):

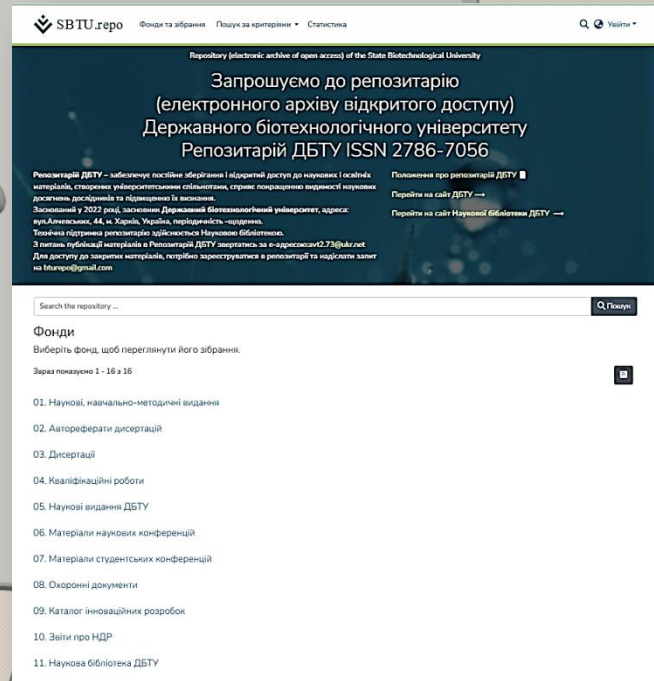
- Місце роботи:
- Посада:

At the bottom of the form is a blue button labeled "Зареєструватися" (Register).

Результатом співнодії бібліотеки в умовах кризи є :

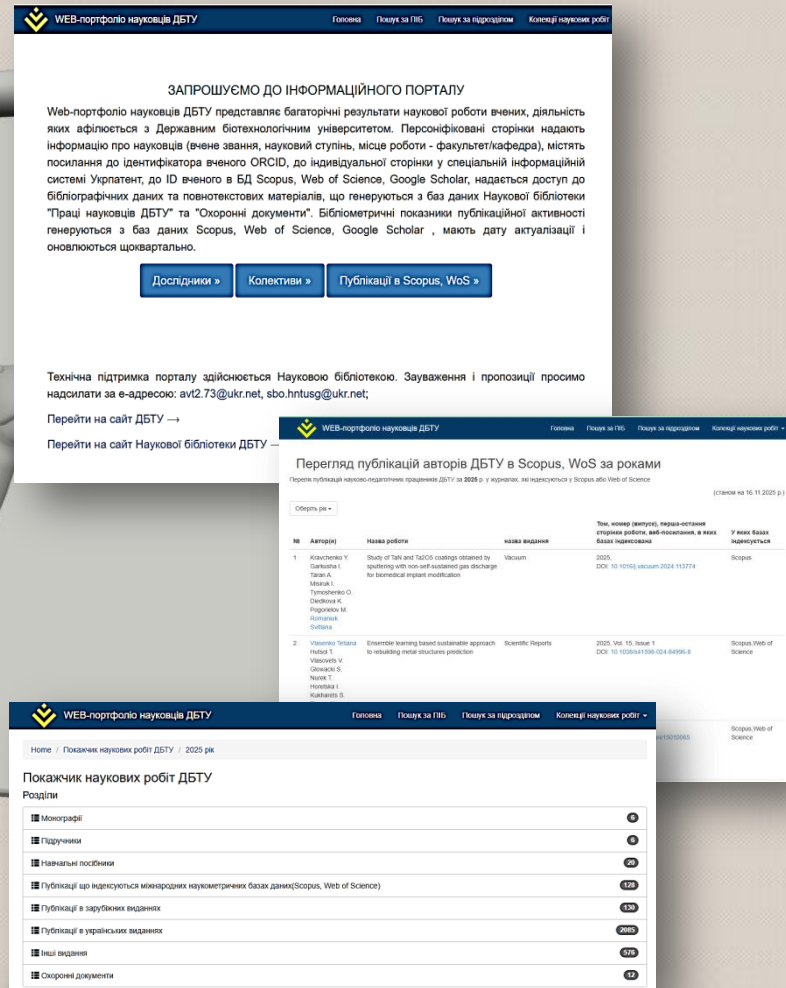
створення і наповнення репозитарію
Open Archive SBTU(2022р.)
<https://library.btu.kharkov.ua/> в якому
силами фахівців бібліотеки за три
роки розміщено більше 60 тисяч
документів

(у 2024 р. кількість віддалених
користувачів – 48875; відвідуваність
репозитарію – 232374, завантажень
повних текстів – 52098);

Результатом співнодії бібліотеки в умовах кризи є :

підтримка в актуальному стані інформаційного порталу «Web-портфоліо» – системи демонстрації наукового потенціалу ДБТУ з вбудованими колекціями наукових робіт «Показчик наукових робіт ДБТУ» та «Перегляд публікацій авторів ДБТУ в БД Scopus, WoS», які можна переглянути за роками (у 2024 р. кількість віддалених користувачів – 3593, відвідувань – 21 092);

WEB-портфоліо науковців ДБТУ

Головна Пошук за ПІБ Пошук за підпорядком Колекції наукових робіт

ЗАПРОШУЄМО ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОРТАЛУ

Web-портфоліо науковців ДБТУ представляє багаточисні результати наукової роботи вчених, діяльність яких афілюється з Державним біотехнологічним університетом. Персоніфіковані сторінки надають інформацію про науковця (вчене звання, науковий ступінь, місце роботи - факультет/кафедра), містять посилання до ідентифікатора вченого ORCID, до індивідуальної сторінки у спеціальній інформаційній системі Укрпатент, до ID вченого в БД Scopus, Web of Science, Google Scholar, надається доступ до бібліографічних даних та повнотекстових матеріалів, що генеруються з баз даних Наукової бібліотеки "Праці науковців ДБТУ" та "Охоронні документи". Бібліометричні показники публікаційної активності генеруються з баз даних Scopus, Web of Science, Google Scholar, мають дату актуалізації і оновлюються щоквартально.

Дослідники » Колективи » Публікації в Scopus, WoS »

Технічна підтримка порталу здійснюється Науковою бібліотекою. Зауваження і пропозиції просимо надсилати за e-адресою: avi2.73@ukr.net, sbo.hntusg@ukr.net;

Перейти на сайт ДБТУ →

Перейти на сайт Наукової бібліотеки ДБТУ →

WEB-портфоліо науковців ДБТУ

Головна Пошук за ПІБ Пошук за підпорядком Колекції наукових робіт

Перегляд публікацій авторів ДБТУ в Scopus, WoS за роками

Перелік публікацій науково-дослідницьких праць ДБТУ за 2024 р. (у форматі, що надсилається у Scopus або Web of Science)

Оберіть рік →

№	Автори	Назва роботи	назва видання	Титул, номер (журнал), перше опубліковане сторінки роботи, веб-посилання, а також Базис наведення	У яких Базах наведено
1	Kravchenko V, Garmash I, Terek A, Mazaik I, Tymoshenko O, Derzhova K, Prigodnov M, Sotnikov S, Sotnikova S	Study of TaN and Ta2O5 coatings obtained by sputtering with non-self-contained gas discharge for biomedical implant modification	Vacuum	2025, DOI: 10.1016/j.vacuum.2024.113714	Scopus
2	Stetsenko Tetiana, Hryshchuk T, Vlasovets V, Garmash I, Nymchuk T, Hryshchuk I, Kabanets S	Stochastic learning based sustainable approach to reducing metal structure production	Scientific Reports	2025, Vol. 15, Issue 1, DOI: 10.1038/s41598-024-64996-9	Scopus, Web of Science

WEB-портфоліо науковців ДБТУ

Головна Пошук за ПІБ Пошук за підпорядком Колекції наукових робіт

Home / Показчик наукових робіт ДБТУ / 2025 рік

Показчик наукових робіт ДБТУ

Розділи

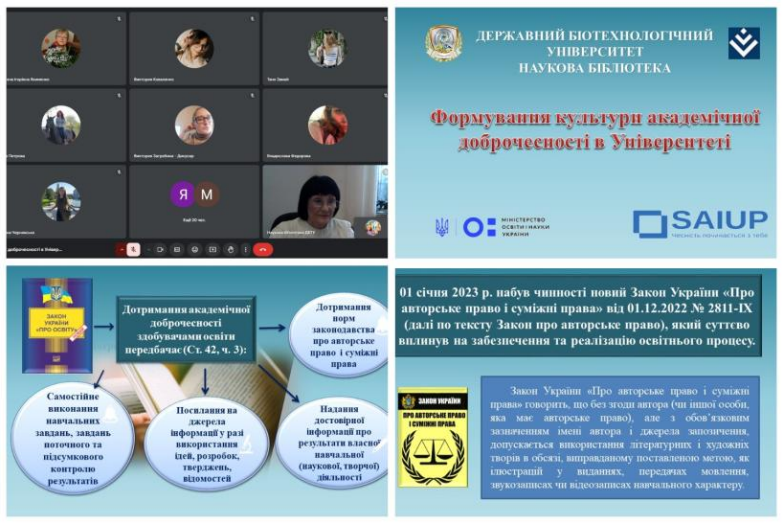
- Монографії 0
- Підручники 0
- Навчальні посібники 20
- Публікації що індексуються міжнародних наукометричних баз даних(Scopus, Web of Science) 126
- Публікації в зарубіжних виданнях 130
- Публікації в українських виданнях 260
- Інші видання 176
- Охоронні документи 12

Результатом спільноти бібліотеки в умовах кризи є :

організація навчання
першокурсників
основам інформаційної
культури
(у 2024 р. проведено 10
занять, охоплено 339
користувачів);

A 3D white stick figure wearing a black tie, standing in a room with a patterned curtain and a whiteboard. The figure is gesturing with its right arm raised and its left arm extended.

проведення онлайн-лекцій для здобувачів освіти з академічної доброчесності
(у 2024 рр. проведено 3 заняття, охоплено 138 користувачів);

Результатом спільнодії бібліотеки в умовах кризи є :

налагодження зав'язків з факультетами, кафедрами і проведення днів бібліотеки на факультеті/кафедрі

(проведено у 2023-2024 рр. – 11 заходів, охоплено 426 осіб із 39 кафедр);

Результатом співнодії бібліотеки в умовах кризи є :

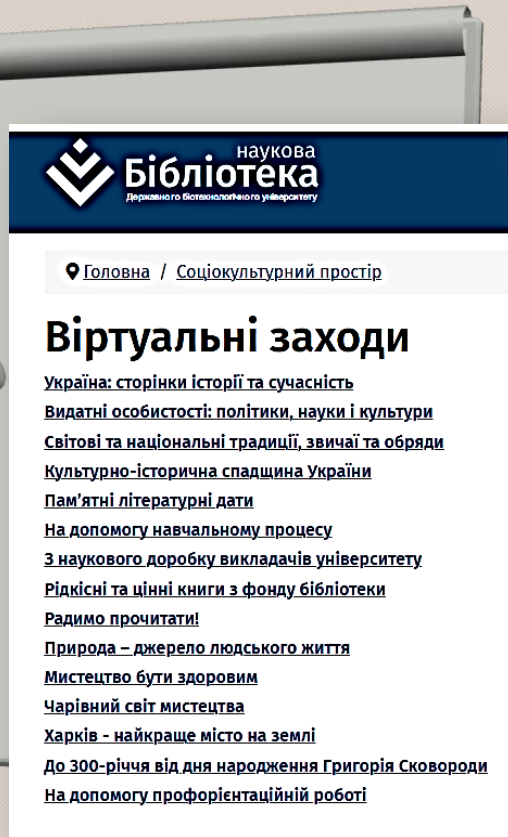
проведення роботи з наукометричного моніторингу публікаційної активності науковців університету

- Через листування е-поштою, канали Viber, Телеграм та телефоном у 2024 р. було надано 77 індивідуальних консультацій з питань доступу та практичного використання баз даних WoS, Scopus, ScienceDirect, Research4Life.
- Протягом року надано 26 консультацій зі створення та редагування профілів авторів в цих базах даних а також за запитом було здійснено роботу з коригування 92 профілей науковців в Scopus та 18 профілів в WoS.
- На Вчену раду науковцям надано 22 довідки-підтвердження про наявність публікацій в виданнях, що індексуються в БД Web of Science Core Collection та БД Scopus

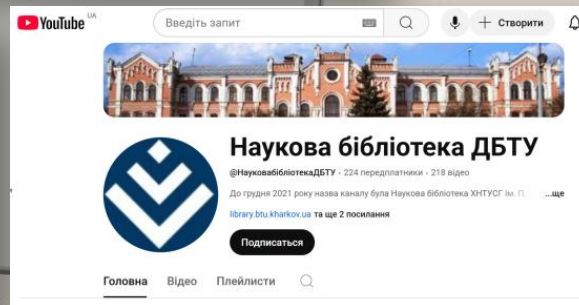
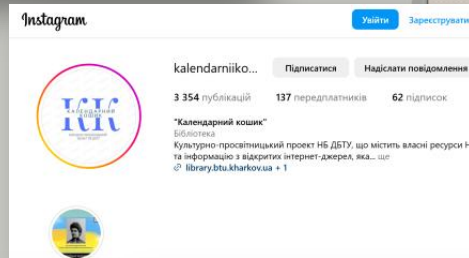
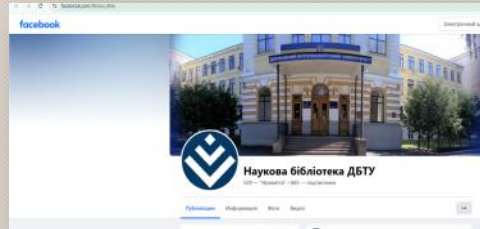
Результатом спільноти бібліотеки в умовах кризи є :

Створення віртуального соціокультурного простору з розгалуженою системою віртуальних заходів на допомогу навчальному і виховному процесам (у 2024 рр. проведено 150 соціокультурних заходів. З них: 6 традиційних та 144 віртуальних заходи, які відвідали 784 особи)

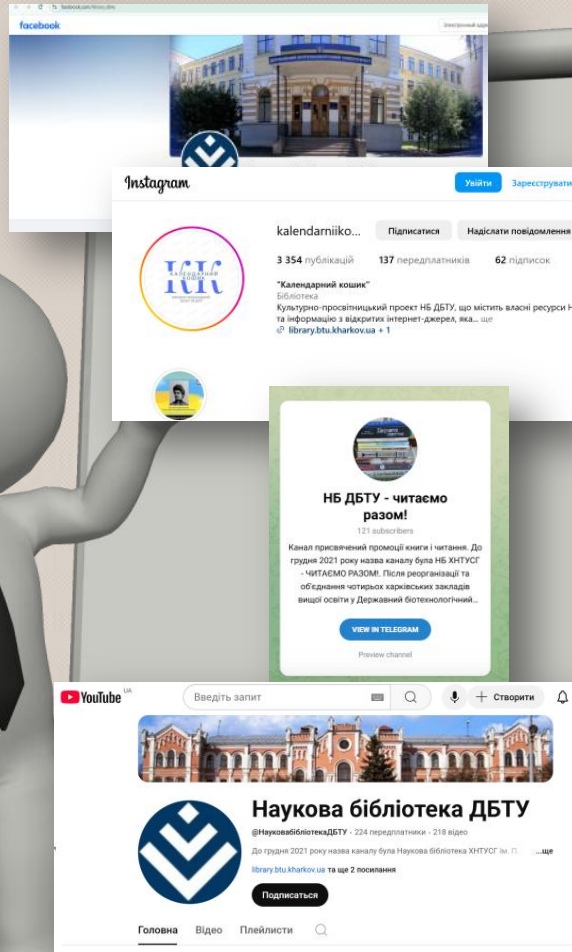
Результатом спільноти бібліотеки в умовах кризи є :

активне використання
соціальних мереж з
орієнтацією на ефективне
обслуговування та формування
постійної онлайн аудиторії
користувачів Бібліотеки.

Результатом спільноти бібліотеки в умовах кризи є :

участь у формуванні постійної онлайн аудиторії користувачів (соціальні мережі, звіти про роботу НБ у відкритому доступі)

№	Показники	2022	2023	2024
Instagram				
	Загальна кількість підписників	100	121	133
	Відвідування сторінки	758	623	293
	Кількість публікацій	545	905	1417
Facebook				
	Загальна кількість підписників	435	553	654
	Відвідування сторінки	7390	22561	22682
	Кількість публікацій	897	1229	1668
Канал НБ відеохостингу YouTube				
	Загальна кількість підписників	123	174	212
	Кількість переглядів	8875	11888	8583
	Кількість публікацій	67	98	37
Telegram-канал «НБ ДБТУ – читаємо разом»				
	Загальна кількість підписників		169	122
	Кількість публікацій		100	644

Результатом спільноти бібліотеки в умовах кризи є :

Для координації роботи відділів бібліотеки в онлайн-режимі проходять збори трудового колективу, засідання Науково-методичної ради бібліотеки, робочі наради, теоретико-практичні заняття у форматі teach-in для каталогізаторів, методичні івенти з підвищення кваліфікації співробітників НБ

Результатом спільнодії бібліотеки в умовах кризи є :

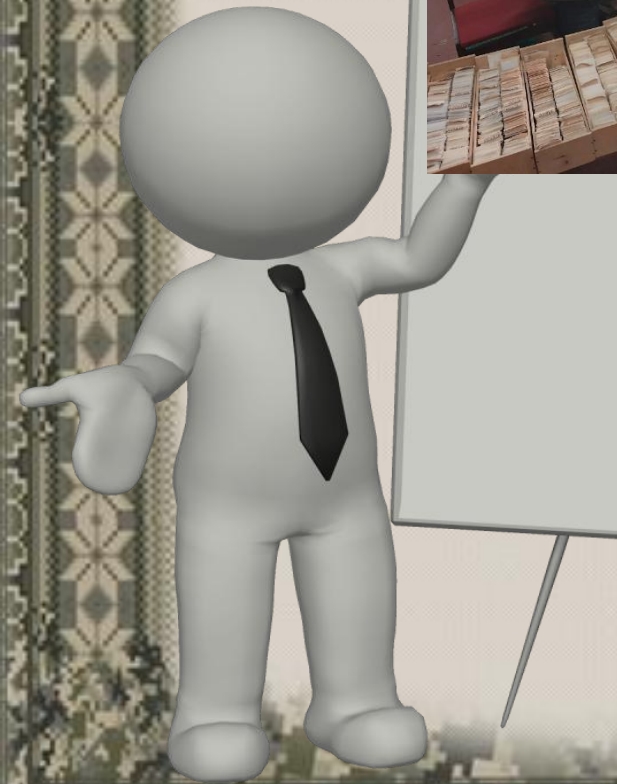
- Робота з фондом
(- переміщення з пр. Героїв Харкова 30 тис. прим. книг і їх переоблік; розстановка упорядкування - списання 130 тис. прим.)

Результатом спільнодії бібліотеки в умовах кризи є :

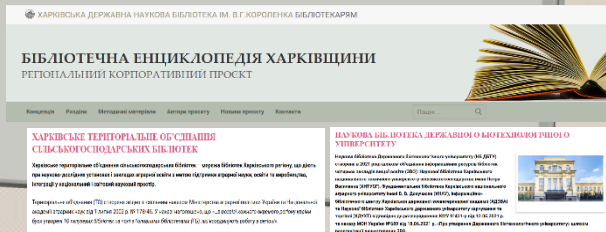
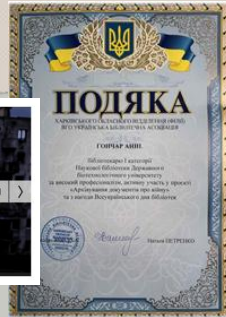

- **Робота з фондом рідкісних і цінних видань,**
- 2022 р. – евакуація 456 прим. видань 18 -19 століття до філії ДБТУ у м. Ужгород
- 2025р. – 10 500 прим. рідкісних і цінних видань
- **Переміщення фондів у більш безпечні приміщення:**
- 2023р. – 30 тис. прим. - навчальні, наукові, довідкові , періодичні видання
- **сканування рідкісних і цінних видань (за потреби)**
- **сканування інвентарних книг:**
- відскановано інвентарні книги 2-х книгозбірень - 207прим.

Результатом співнодії бібліотеки в умовах кризи є :

- Масштабування україномовного контенту на відкритих інтернет платформах
- Всеукраїнський проєкт «Архівування документів про війну» (2022р.).
Відзнака регіонального відділення УБА, 2024р. (б-р Анна Гончар)
- Реалізація проєкту Міністерства ветеранів проєкт «Місце шани та вдячності»
- Участь в регіональному проєкті «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» (6 статей)
- Власний проєкт «ДБТУ на сторінках Вікіпедії»

Нарощення людського капіталу :

Перемога у регіональних конкурсах, грамоти, подяки

Переможець конкурсу «Бібліотекар року 2021» : Харківського методичного зонального об'єднання бібліотек ЗВО Бездольна
Любов Іванівна, завідувачка відділу

Дипломи лауреатів конкурсу «Бібліотекар року»:

- **Перевозник Т. В.**, (двічі) головна бібліотекарка, за створення інноваційної книжкової виставки «Вітчизняне тракторобудування: становлення, розвиток, історія»; та за «За створення інноваційного віртуального огляду» «Живе обличчя моєї Землі» **2021, 2023рр.**
- **Жидких І.П.**, головна бібліографиня, та **Кандаурова Олена Дмитрівна**, завідувачка сектору рідкісних і цінних видань, за бібліографічний показник «Цінні видання ФБ ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Вип. 4. Видання з природничих наук (XIXст.)». **2021р.**
- **Петриченко Т. Л.**, зав. відділу, та **Кандаурова О.Д.**, зав.сектору. «За кращий бібліографічний показник»
- «Рідкісні харківські друки XIX – початку XX сторіччя у книжковому фонді НБ ДБТУ». стали співробітницями відділу рідкісних і цінних видань **2024р.**
- **Бочарова Е. М.**, зав. інформаційно-бібліографічного відділу, «За створення онлайн-ого бібліографічного показника» «Показник наукових робіт ДБТУ» **2023р.**

Висновки

- Криза є не лише викликом, але й потужним каталізатором розвитку.
- Ефективне функціонування бібліотеки в кризовій ситуації потребує більш гнучкого, адаптивного, інноваційного стилю управління та розвитку управлінського потенціалу.
- Об'єднання фондів і колективів, що спричинило адміністративну та культурну напругу, було перетворене на стратегічну можливість для модернізації та підвищення ефективності діяльності бібліотеки.
- В умовах кризи практично не застосовуються технології, орієнтовані на персонал та його потреби.

Дякую за увагу.

nnataliya196513@gmail.com

20.11.2025р.